FINNISH MINERALS GROUP
SUOMEN MALMIJALOSTUS

Hallituksen esitys VN/12919/2024

14.2.2025

Suomen Malmijalostus Oy:n asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen VN/12919/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä sekä laiksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Suomen Malmijalostus Oy kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen lakiesityksestä.

Suomen Malmijalostus Oy on valtion erityistehtäväyhtiö, jonka perustehtävänä on maksimoida suomalaisten mineraalien arvo vastuullisesti. Huolehdimme valtion kaivosomistuksista ja kehitämme kotimaista akkuarvoketjua. Työmme kautta olemme osaltamme viemässä Eurooppaa kohti hiilidioksidipäästöjen nettonollatavoitetta keskeisenä sähköisen liikkumisen mahdollistajana. Suomen Malmijalostus Oy pitääkin hallituksen esitystä suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä tervetulleena ja odotettuna. Suomen Malmijalostus Oy myös kannattaa Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin nimeämistä Rahoituskeskukseksi, joka päättää investointihyvityksen myöntämisestä, vastaa investointihyvityksen perusteena olevien investointihankkeiden valvonnasta, sekä hyvityksen myöntämiseen ja investointihankkeiden valvontaan liittyvistä muista tehtävistä. Lausuntomme kohdistuu lakiesityksen pykäliin 2, 7 ja 29, sekä lakiesityksen liitteeseen.

2 § Määritelmät

Pykälän kohdassa 7 määritellään *ei merkittävää haittaa* -periaate, jolla tarkoitetaan elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 2 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua ei merkittävää haittaa -periaatetta. Periaatteen soveltaminen vihreää siirtymää ja vähähiilistämistä toteuttaviin investointeihin on ongelmallinen, koska se tämänhetkisen EU:n kestävän taloudellisen toiminnan taksonomian mukaan lähtökohtaisesti sulkee pois kaivosteollisuuden investoinnit. Vihreän siirtymän ja vähähiilisyystavoitteiden toteutumisen ehtona on kuitenkin riittävä kriittisten raaka-aineiden tuotantokapasiteetti, jota ei voida saavuttaa pelkästään kierrättämällä. Tällä hetkellä EU kuluttaa noin 28% kriittisten raaka-aineiden globaalituotannosta, mutta tuottaa niistä itse alle 7% (*Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU – A foresight study*. *JRC Science for Policy Report 2023).* Suomella on kaivosmaana merkittävä rooli vihreän siirtymän ja vähähiilistämisen mahdollistajana. Kriittisten raaka-aineiden kuten sähköautojen akkuihin käytettävän nikkelin, koboltin, grafiitin, fosfaatin ja litiumin, sekä tuulivoimaloiden kestomagneeteissa käytettävien harvinaisten maametallien tuotannon

kasvattaminen vaatii uutta kaivostoimintaa ja olemassa olevan toiminnan tehostamista. Olisikin syytä varmistaa soveltuvin muotoiluin se, että lainsäädännöllä ei rajata olemassa olevien kaivosten investointeja tai suunnitteilla olevia kaivoshankkeita investointihyvityksen ulkopuolelle.

7 § Investointihyvityksen määrä, ja 29 § Investointihyvityksen kasautuminen muun valtiotuen kanssa

Lakiesityksen pykälässä 7 määritetään, että investointihyvityksen määrä on 20 prosenttia investoinnin hyvityksen perusteeksi hyväksyttävistä kustannuksista, ja että investointihyvityksen enimmäismäärä on 150 miljoonaa euroa yhtiötä kohti. Pykälän 29 mukaan investointihyvitystä voidaan myöntää myös sellaiseen investointihankkeeseen, jolle on myönnetty muuta valtiontukea samojen tukikelpoisten kustannusten perusteella, kunhan tällainen valtiontukien kasautuminen ei johda siihen, että minkään sovellettavan säännöksen mukainen enimmäistukimäärä tai enimmäistuki-intensiteetti ylittyvät.

Suomen Malmijalostus Oy näkee, että lakiesityksen tulisi olla investointihyvitysten maksimimäärän osalta suoraan linjassa Valtioneuvoston asetuksen kanssa, jossa määrätään teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta. Valtioneuvoston asetuksessa korkeamman tuen ns. ’c’-alueilla toteutettavien investointien tuki voi olla maksimissaan 200 miljoonaa euroa yhtiötä kohti. Tältä osin lakiesitystä olisi vähimmillään selkeytettävä, jotta investointihyvityksen ja investointituen kasautumisessa c-alueella tapahtuville investoinneille ei käytettäisi erikokoisia maksimiarvoja.

Suomen Malmijalostus Oy kuitenkin suosittaa, että korkeamman tuen c-alueet huomioidaan myös lakiesityksessä siten, että näillä alueilla tapahtuvien investointien hyvitys voi olla maksimissaan 200 miljoonaa euroa. Alueiden eri tukitarpeen huomioiminen lakiesityksessä ohjaisi myös investointeja heikomman talouskasvun alueille kuten Kymenlaaksoon, Kainuuseen ja Itä-Lappiin, ja edistäisi vihreän siirtymän lisäksi näiden alueiden talouskasvua ja työpaikkojen luontia.

Liite: Lain 19 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitetut keskeiset komponentit

Liitteessä kuvataan ne komponentit, joiden valmistamiseen tai valmistamiseen käytettävien raaka-aineiden tuotantoon investointihyvitystä voisi hakea. Suomen Malmijalostus Oy suosittaa liitteen täydentämistä vihreän siirtymän kannalta keskeisillä komponenteilla:

1) Akkujen valmistuksessa tarvittavat keskeiset komponentit: ehdotetaan lisättäväksi akkukemikaaleihin akkulaatuinen fosforihappo (PPA) ja rautafosfaatti, joita tarvitaan litiumrautafosfaattiakkujen valmistuksessa.

2) Akkujen valmistuksessa tarvittavat keskeiset komponentit: ehdotetaan lisättäväksi akkulaatuinen grafiitti, jota tarvitaan akkujen anodien valmistuksessa.

3) Virtausakut (Redox RFB): ehdotetaan lisättäväksi vanadiinipentoksidin valmistus. Vanadiinipentoksidia käytetään virtausakkujen aktiivisena materiaalina.

4) Tuuliturbiinien valmistuksessa tarvittavat keskeiset komponentit: ehdotetaan lisättäväksi kestomagneettien valmistus ja harvinaisten maametallien tuotanto. Maametalleista erityisesti neodyymiä, praseodyymiä, dysprosiumia ja terbiumia käytetään tuuliturbiinien kestomagneettien valmistuksessa. EU:n kriittisten raaka-aineiden listalla maametallit on määritelty kaikkein kriittisimmiksi raaka-aineiksi.

Lopuksi

Yhteenvetona Suomen Malmijalostus Oy pitää hallituksen lakiesitystä tärkeänä askeleena vihreän siirtymän investointien edistämisessä ja Suomen kilpailukyvyn parantamisessa. Täysin uudet, ison mittakaavan teollisten avaukset luovat merkittäviä määriä uusia työpaikkoja, ja tuovat suoraan talouskasvua sekä työpaikkojen että vientitulojen muodossa. Investointihyvitykset tuovat selkeää hyötyä jo tuotannossa oleville laitoksille ja yrityksille, jotka voivat rahoittaa investoinnit omasta taseestaan. Uusien teollisuusyritysten perustajat puolestaan eivät tyypillisesti pysty itse rahoittamaan investointejaan, jolloin suoralla investointituella saavutetaan selkeästi suurempia vaikutuksia.

Suomen Malmijalostus Oy korostaa, että lakiesityksessä tulisi selkeyttää *ei merkittävää haittaa* -periaatteen käyttöä siten, että lakiesitys mahdollistaa myös kaivosteollisuuden investointihyvitykset. Lisäksi Suomen Malmijalostus Oy näkee, että c-alueiden tuki-intensiteetit olisi syytä ottaa käyttöön myös investointihyvitysten osalta Valtioneuvoston vihreän siirtymän investointitukiasetuksen mukaisesti. Suomen Malmijalostus Oy suosittaa myös tiettyjen akkuraaka-aineiden sekä tuuliturbiinien kestomagneettien ja niissä tarvittavien raaka-aineiden lisäämistä hyvityskelpoisten komponenttien listalle.

Matti Hietanen

Toimitusjohtaja

Suomen Malmijalostus Oy